

Tweetalige basisschool in Hyattsville

In de Washington Post (4/1/2015) wijdt Ovetta Wiggins een enthousiast artikel aan het tweetalige onderwijsprogramma van de openbare basisschool Cesar Chavez in Hyattsville, nabij Washington DC.^{1,2} Vijftig procent van de lessen wordt in het Spaans gegeven. Voorlopig gaat het nog om enkele kleuterklassen: door loting wordt bepaald wie in de tweetalige klassen geplaatst wordt, maar de bedoeling is dat het hele schoolprogramma tweetalig wordt. Deze innovatie komt voort uit het internationaliseringsbeleid van het bestuur van het schooldistrict. Kinderen moeten worden voorbereid op een arbeidsmarkt die steeds meer raakvlakken met het buitenland krijgt.

Waarom kiest deze basisschool voor Spaans als tweede taal? Voor Noord-Amerika is het Latijns-Amerikaanse buitenland in economisch opzicht van grote betekenis, maar Ovetta Wiggins gaat niet op de vraag in of deze school nog andere redenen heeft om tweetalig onderwijs in te voeren. De meeste leerlingen zijn lower-class en lower-middleclass (83% heeft recht op lunchsubsidie). Zij behoren dus tot een relatief kansarme bevolkingscategorie en daarom is het voor hen van groot belang dat ze hun beschikbare talenten optimaal tot ontwikkeling brengen. De school richtte zich vanouds op de Hispanic bevolkingsgroep. Momenteel is het leerlingenbestand voor 50% Hispanic en voor 42% African-American. Uit het oogpunt van talentontwikkeling is de Spaanstalige familieachtergrond van de Hispanics een stukje 'cultureel kapitaal' waarmee ze zuinig moeten omspringen: zij verkeren in een uitstekende startpositie om de Spaanse taal tot in de puntjes onder de knie te krijgen. Bovendien draagt beheersing van de Spaanse taal bij tot een stabiele opvoedingssituatie. Zodoende kunnen ze immers zowel in het Engels als in het Spaans met hun ouders en familieleden communiceren.

Maar hoe zit het met de andere helft van het leerlingenbestand? Voorheen konden de autochtone leerlingen geen enkel voordeel putten uit het feit dat de school voor 50% uit allochtonen (Hispanics) bestond. Het etnisch gemengde leerlingenbestand hielp hen niet echt om een kei in de eigen (Engelse) taal te worden. Maar door de invoering van tweetalig onderwijs creëert de school een gelijk speelveld. De tweetalige klassen bestaan voor de ene helft uit allochtone (Hispanic) en voor de andere helft uit autochtone leerlingen. De ene helft heeft een voorsprong in het Spaans en de andere helft een voorsprong in het Engels. Zo kunnen de klasgenoten elkaar helpen om, vanuit trotse beheersing van hun moedertaal, beide talen onder de knie te krijgen.

Sorry, de inhoud van dit blogbericht is een beetje speculatief. Het enige wat ik zeker weet is dat de openbare basisschool *Cesar Chavez* op weg is naar tweetalig onderwijs (Engels-Spaans), dat Cesar Chavez een prominente voorman was in de emancipatiestrijd van de beroorde Mexicaanse arbeidsmigranten in de Amerikaanse samenleving, dat het leerlingenbestand momenteel voor 50% uit Hispanics en voor 42% uit African-Americans bestaat, en dat de meeste leerkrachten van deze school een Spaanse familienaam hebben. Ook weet ik dat haar districtsbestuur (Prince George's County, Maryland) zich in het laatste kwart van de vorige eeuw krachtig heeft ingespannen voor de désegregatie: zwarte kinderen werden per schoolbus op blanke scholen geplaatst.

De *Cesar Chavez Elementary* was en is een school voor blanke allochtonen (namelijk Hispanics). Maar zij is tevens aantrekkelijk voor autochtone zwarte kinderen omdat Hispanics weliswaar min of meer blank zijn maar toch een kleurtje hebben. We mogen aannemen dat de school vanouds een OALT programma heeft aangeboden:³ aan Hispanic leerlingen werd na schooltijd op facultatieve basis Spaanse les gegeven. Maar in het kader van het internationaliseringsbeleid heeft zij nu toestemming gekregen haar OALT-programma óp te schalen tot tweetalig onderwijs met Engels en Spaans als instructietaal.

Deze beleidslijn is ook in de Nederlandse verhoudingen interessant. Waarom richten we in het openbaar onderwijs geen tweetalige school op voor bijvoorbeeld Marokkaanse, Turkse, Poolse of Chinese migrantenkinderen? Die vraag is niet moeilijk te beantwoorden. Vooralsnog weigeren we dat te doen,

---

¹ http://www.washingtonpost.com/local/education/maryland-county-adds-spanish-immersion-programs-at-three-elementary-schools/2015/01/04/b33190f6-8a14-11e4-9e8d-0c687bc18da4_story.html

² <http://www1.pgcps.org/cesarchavez/index.aspx?id=146722>

³ De afkorting OALT staat voor *Onderwijs in Allochtone Levende Talen*. Deze service voor kinderen van allochtone arbeidsmigranten bestond tot 2004 ook in Nederland. Het werd afgeschaft omdat het teveel overheidsgeld kostte, terwijl niet voldoende kon worden aangetoond dat het bijdroeg aan het opheffen van achterstanden in de Nederlandse taal. Men zette liever in op de assimilatie van migrantenkinderen in de Nederlandse samenleving. In de Amerikaanse multiculturele samenleving kiest men daarentegen voor integratie van allochtonen met behoud van hun eigen culturele identiteit.

omdat we de beheersing van hun moedertaal niet als een waardevolle ‘asset’ in het kader van de internationalisering beschouwen, maar als een handicap voor hun assimilatie in de Nederlandse samenleving.

Maar laten we nu nog eens terugkeren naar Hyattsville. Het is verdedigbaar dat de *Cesar Chavez Elementary* op tweetalig onderwijs overgaat terwille van haar Hispanic leerlingen. Maar is het evenzeer verdedigbaar dat zij ook haar African-American leerlingen aan zo’n tweetalig programma onderwerpt? Grofweg kent de USA vijf bevolkingsgroepen: de autochtone afstammelingen van de Indianen, de (inmiddels autochtone) afstammelingen van de kolonisten, de (inmiddels autochtone) afstammelingen van hun zwarte slaven, de (inmiddels autochtone) afstammelingen van Engels- of Franssprekende immigranten, en de allochtonen (waaronder de Latijns-Amerikaanse Hispanics). Is het in het belang van kinderen van laagopgeleide African-American ouders op de basisschool te worden ondergedompeld in de Latijns-Amerikaanse taal en cultuur of moeten zij prioriteit geven aan perfecte beheersing van het Engels? Ieder weldenkend mens zal hun aanraden een basisschool te kiezen waar ze gedurende 100% van de lestijd in hun moedertaal, de Engelse taal, worden ondergedompeld.⁴ Mijn prognose is dan ook dat de African-American ouders eieren voor hun geld zullen kiezen en dat het leerlingenbestand van de *Cesar Chavez Elementary* binnen tien jaar nagenoeg geheel uit Hispanics zal bestaan.

Of is er toch een scenario denkbaar dat aansluit bij het huidige leerlingenbestand van deze school?

- De basisschool kiest welbewust voor een gemengde school: 50% allochtone Hispanics en 50% autochtone African-Americans.
- De school bindt zich aan de inspanningsverplichting *alle* leerlingen, middels tweetalig onderwijs, tot near-native beheersing van zowel het Engels als het Spaans te brengen.
- Elke klas krijgt een gemengde samenstelling en de leerlingen worden aangemoedigd, ieder vanuit de eigen moedertaal, elkaar te helpen om *beide* talen perfect onder de knie te krijgen.
- Er wordt een ambitieuze schoolcultuur gecreëerd die gericht is op actieve ontwikkeling van ieders talenten, niet alleen op taalgebied maar in alle schoolvakken, waarmee een optimale basis wordt gelegd voor de verdere schoolloopbaan van iedere leerling.

Ik vrees dat dit scenario niet haalbaar is, tenzij er een cruciaal element aan wordt toegevoegd:

- De school hanteert een selectieprocedure om te bepalen welke leerlingen tot het tweetalige programma worden toegelaten. Leerlingen met onvoldoende verbale begaafdheid of met een taalachterstand in de landstaal (in casu het Engels) worden naar een ééntalig programma verwezen.

Wes Holleman

weblog onderwijs 7-1-2015

<http://www.onderwijsethiek.nl>

---

⁴ Vergelijk: <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/oudjaar-2014-fact-free-politics>